

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

2 An non tantum Deo, intellectualibusq[ue] ac rationalibus creaturis
competant rerum dominia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

ARTICVLVS II.

Vtrum tantum Deo intellectualibusque ac rationalibus creaturis competant rerum dominia.

Præfixa ergo dominij definitione, subsequitur articulo secundo ius subiectu explorare videlicet inquirere quibus proprie competat rerum dominium, an scilicet totis post Deum angelis, atque hominibus? Arguitur enim quod brutis animalibus suo ordine congruat dominium, vt puta herbarumque vt legitur Genes. concessæ illis sunt in pabulum. Quin videtur dux apum dominium in suum gregem obtinere, & inter grues illa quæ aciem ducit, apparere cœlerarum esset regina. Et inter feras ferocissimus Leo dominari videtur reliquis bestijs, & accipiter dominatum pariter gerere in miseris aues. Secundo ad idem arguitur de inanimis cœlis qui huic subleuari mundo dominantur, vt pote cui calorem, virtutemque influunt quibus fouetur ac vegetatur. Vnde Aristot. Meteor. Necessè est mundum hunc inferiore subiectum esse lationibus superioribus, vt eius inde virtus gubernetur. Vnde Genes. 1. creatus legitur esse sol vt præsit dici lunaque vt præsit nocti. In contrarium tamen est, quod eodem loco Genes. 1. solis hominibus adiudicatur orbis dominium, Faciamus inquit hominem ad imaginem & similitudinem nostram, & præsit piscibus, &c.

De hac quæstione Neoterici, Gesonem ducem sequuti, multa comminiscuntur rationi parum consona. Ille namque grauis alioqui auctor, complures dominia speciei locis supra creatis multiplicauit. Inter quas & multa tribuit dominia brutis multaque subinde insensibilibus rebus, vt argumentis supra formatis explicatum est. Hac autem (bona venit dixerim) an tam ratione & iudicio inuenta sint, quam prohibito asserta examinare oportet. Etenim rerum naturam consulentibus illico fiet compertum ratione dominij, non tam late patere. Sit ergo hæc. Prima conclusio. Solis illis qui intellectu & libero arbitrio vident conuenit dominandi, ratio, illis quoque adeo solis habere rerum dominium, nepe Soto, de Iust. & iure. T cum

Primū argu. a partene gatiua.

Secūdū arg.

Aristot.

Io. Ge.

Prima conclu.

OTO
URE
GIBUS
DIE
13

Ad primū rōnem. Obiectio.

Dilectio Ad secundū ditionē & id. P. Tho.

Ad primū arg. p. Tho.

Ad secundū arg.

Ita.

Hæc.

Ababi.

Scit ad.

Ad Mi.

Enim.

s usus.

QA

cum primis Deo, mox intellectuali natu-
 re angelice, deinde rationali homini, Deus
 inquam, cuius (vt ai. Pla.) terra est, plenitu-
 do eius iure creationis dominium gerit ac
 principatum rerum omnium quas ipse co-
 didit vt habet Sapientis illa confessio, do-
 minus vniuersorum tu es. Fuit quidem ab
 aeterno, potestate Dominus, ab orbe tamē
 condito, viu & actu. Nam antea nulla erāt
 res quae illi parerent. Est n. nefas eousque
 abuti nomine (quod quosdā non repudet)
 vt dominū inter diuinas personas nomi-
 netur, quippe cum nihil in Deo sit eodem
 ipso inferius, sed quidquid illis est, infinitū
 existit. Neq; vero filius vllō pacto subijci-
 tur patri, vt pote cui summe aequalis est. Ob
 idque tota trinitas par habet dominium i-
 demq; absolutum creaturarum. non solū
 quantum ad vsum, verum & quantum ad
 eorum naturas, vt pura cui non modo pro-
 suo arbitrato cunctis vti liceat, verum &
 earum naturas creare, annihilare ac preter
 natura leges alterare, vt ignem ne calefa-
 ciat impedire, aquam absque igne calefa-
 cere, & tanquā dominus vitę & mortis non
 solum reliqua animalia, verum & hominē
 vita priuare. Angeli autem dominium ha-
 bent suarum tantum naturalium actionū,
 mundi vero huius non perinde atq; homi-
 nes. Quandoquidem propter ipsos qui nul-
 lo egent corpore, nequaquam creatus est,
 sed propter solos homines quibus angeli
 sunt ad ministratorij spiritus, tamen si ipso-
 rum Hierarchiā per suos. Principatus ac
 Dominationes sint distribute, alijque adeo
 alijs imperent. Hoc autem perparum ad
 rem nostram atinet. Descendamus ergo
 ad genus nostrum, cui soli competere de-
 monstramus sublanarum dominium. Pri-
 mo Dominus nisi ineptissime voce abuta-
 mur, ille solus est, in cuius facultate est sibi,
 re sic, aut aliter in suum commodum vti,
 hoc autem nisi per intellectum ac volun-
 tate nemini congruit, solus ergo homo in
 terris dominij ratione susget. At quo res
 elarius cluceat arguitur secundo, Domi-
 nium exterarum rerū nemini nisi hac ra-
 tione conuenit quod sit ipse suarum actio-
 num dominus, dominium enim quod quis
 que habet in suos actus, causa est & radix
 eius quod habet in alias res, est autem so-
 lus homo suarum actionum dominus (vt
 1. 2. quest. 1. aucto: est S. Thom.) per in-
 tellectum & voluntatem. Eadem ergo

ratione ius illi soli conuenit vt dominus
 sit aliarum rerum. Minor enim huius argu-
 menti præter S. Th. uel uisus ipse loquendi
 hominum demonstrat. Dum enim quis
 mentecapitur, dicitur non esse sui ipsius do-
 minus, sed sui impotens. Maior autem in
 ratione naturali posita est. Ete nim qui sui
 non est, dominus esse nequit aliorum. Sed
 & testimonio supra citato scripturae sacre,
 qui interpretatur est, eadem conclusio
 tertio comprobatur. Dixit. n. Deus Genes.
 1. Faciamus hominem ad imaginem & si-
 militudinem nostrā, & præsit piteibus ma-
 ris, & uolantibus cæli, & bestijs, &cet. Hoc
 est, in hoc cum faciamus ad nostram ima-
 ginem, ut reliquæ creaturarum uniuersita-
 ti, quæ nostra caret imagine, dominus con-
 stituatur, fieri autem hominem ad imagi-
 nem & similitudinem Dei, est fieri intelle-
 ctu & uoluntate liberum, hæc enim est fa-
 cies Dei. In reliquis namque creaturis ne-
 stigium eius tantum relictum est, sicuti hu-
 man i pedis relinquitur in puluere per quē
 eiusdem hominis facies agno ei nequit.
 Igitur quia duæ istæ potentæ, intellectus
 & uoluntas, communicatæ sunt homini,
 per hoc conditus est ad imaginem Dei, in-
 deque adeo ius fortius est dominandi in
 ceteras animantes, rationis expertes. Haud
 equidem ignoro quosdam distinguere in-
 ter dominium regale & naturale, dicentes
 ad priorem speciem libertatem requiri,
 non autem ad secundam. ueruntamē hoc
 gratis dictum est quia natura ipsa nemo
 est dominus rerum, nisi qui dominus est a-
 ctionum suarum, & ideo neque rerū. Quæ
 to arguitur, Dominium quempiam rege-
 rere (ut supra ostendimus) est ipse, uti. bruta
 autem animantes uti neutiquam possunt.
 sunt, ergo neque ullum habere dominium.
 Minor est S. Tho. 1. q. 16. ubi docuit brutis
 non competere usum, secundum illud Au-
 gu. lib. 83. questionum. Vti aliquod nō po-
 test animal, nisi rationis particeps. Et ratio
 est, quod uti est rem in finem ordinare, quā
 quidem uoluntas est finis, usus autem me-
 diorum ad finem, & pecudes nihil agunt
 propter finem, quippe quem non cognoscunt,
 sed aguntur potius nature instinctu.
 Et simili in super ratione id cōfirmatur. Do-
 mini. n. est imperare hoc autem idem est
 quod rem in alium finem ordinare, quod
 ideo a brutis alienissimum est, ut idem S.
 Th. quest. statim. 17. commonstrauit. Quia
 10 ad-

Angeli quibus reb. do minent

Conclu sio ostenditur.

QVÆSTIO II.

DE REBVS QVARVM HO-
mo est Dominus.

ARTICVLVS I.

*Utrum rerum omnium, quæ sunt in
mundo sit homo iure aliquo
dominus.*

ostquam constitutum no-
bis est homini solū in crea-
turis corporalibus domi-
nium rerum congruere, cō-
sequens est, vt dispertemus
quorū plerūque rerum dominio sua-
tur. Et habebit quæstio duos articulos. Pri-
or erit generalis, posterior vero de duob.
dominijs peculiaris. At arguitur a parte ne-
gatiua, quod non omnium prorsus que
condita sunt in terrarū orbe, sit homo
dominus. Etenim aut illi naturali iure con-
ueniret, diuino, aut humano. Non natura-
li, quia vniuersale dominium concessum
est ei a Deo in eius creatione. Neq̄ prius
diuino, quoniam tunc iure charitatis esset
homo dominus cuiuscunq̄ rei indige-
ret, eademq̄ charitate amissa, eodem deci-
deret iure. Nam Deum solis amicis conde-
cet bona sua elargiri. Consequens autem
est falsum, & contra humanum morem, e-
tiam Christianorum in quibus multi iusti
rerum egestate premūt omnium domi-
nio orbati, inulique contra iniqui, & pra-
ui bonis huius mundi, secundum leges, que
a diuina regū a non exorbitant, potiuntur.
Quod autem iure mere humano non sit
homo dominus, patet, quoniam antequā
leges humanæ essent, Deus nostro generi
indulserat, rerum dominium, quod funda-
mentum est humani iuris quo earum do-
minia diuisa sunt. Secundo arguitur. Ho-
mo non est dominus elementorum neque
cælorum, quia illa non sunt nomina a Ge-
nes. i. vbi homo constitutus est rerum do-
minus. In contrarium est, quod omnia fa-
cta sunt propter hominem, vt 1. Polit. au-

T 2 flor

OTO
ure
gibus
DII
13

so ad eandem conclusionem arguitur. Qui-
cunq̄ dominium habet cuius libet rei, inu-
ria afficitur, dum illi aufertur. Bruta autē
animalia neq̄ iustitiæ capaces sunt, neq̄ in-
iuria, neque quam non cognoscunt, felici-
tatis, vt patet, ex Arist. 1o. Eth. c. 8. Cuius ra-
tio est, quod cum non sint libera, non sunt
sui iuris, sed quidquid sunt, hominis sunt,
propter qui orbis conditus est. Et ideo qui
iumento, & armento, vel pabulum sustule-
rit, vel vitam, nullam ei irrogauit iniuriā,
sed domino, & qui equo regis loco cedit,
nullum ei honorem defert, sed regi, nullū
ergo pecudes habent dominium neq̄ ius
in herbas, sed tantum appetitum natura-
lem, atq̄ etiam potestatem. Quod si brutis
nullum potest dominium competere, liqui-
do hī, multo minus cælis ac rebus inanimis
conuenire posse. Est ergo homo hac ratio-
ne medius inter Deum, & bruta. Nam irra-
tionale animal nullum habet dominium,
Deus vero supremum, nempe & quantum
ad vñs, & quantum ad naturas rerum, sed
homo quantum ad vñs, attamen quantum
ad naturam minime, vt pote quas mutare
non potest, nisi applicando actiua passiuus.

Ad pri-
mū arg-
Ad primum igitur argumentum respō-
detur, perimendo totum accedens. Haud
enim bruta vllum habent herbarum domi-
nium, quod eadem ipsa Genes. auctoritate
contra citata comprobatur. Haud enim le-
gantur ibi herbe pecoribus & iumentis cō-
cessæ, sed solis hominibus. Ecce enim, in-
quit, dedi vobis herbam afferentem semē
super terram, &c. vt sint vobis in escam &
cunctis animalibus terræ. Ius ergo herba-
rum non est concessum brutis, sed nobis
pro illis quæ nobis serui ent. Neq̄ in apibus
est nisi metaphoricus rex, quia neq̄ examē
in finem ordinat, sed in instinctu naturæ vna
praix reliquosque exercitus sequitur. Mul-
toque minus aut fera bestia aut rapaces
aues dominantur cæteris, licet illis velut
alimento vñantur. Mox ad secundum pari-
ter respondetur, cælos longe minus pro-
prie dominium habere eo signifiatu quo
nomen impresentiarū vñpamus, sed di-
cuntur prædominari, quia eorum influ-
hæc inferiora coalescunt, fouentur, alteran-
tur, ac submutantur, sicuti & in singulis ele-
mentis illa qualitas dicitur prædomi-
nari, quæ alteri præminet.